

**STABAT MATER
DE PERGOLESÌ**
JONATHAN COHEN
DIRIGEIX
ARCANGELO

16 de gener
DE 2019

SALA 1 PAU CASALS

L'AUDITORI
auditori.cat

STABAT MATER DE PERGOLESI

JONATHAN COHEN
DIRIGEIX ARCANGELO

GENER 2019

Dimecres 16 a les 20 h

Jonathan Cohen director · Arcangelo
Emöke Baráth soprano · Maarten Engeltjes contratenorGEORG FRIEDRICH **HÄNDEL** Halle 1685 – Londres 1759 27'
Silete venti, HWV 242I. Sinfonia e recitativo: *Silete venti* / II. Aria: *Dulcis amor* /
III. Accompagnato: *O fortunata anima* / IV. Aria: *Date sarta, date flores* /
V. AlleluiaGEORG FRIEDRICH **HÄNDEL** 12'
Concerto Grosso en Fa major, op.3 núm.4, HWV 315I. Andante - Allegro - Lentamente / II. Andante /
III. Allegro / IV. MinuettoANTONIO **VIVALDI** Venècia 1678 – Viena 1741 15'
Cessate omai, cessate, RV 684I. Recitativo: *Cessate, omai cessate* / II. Aria: *Ah, ch'infelice sempre*
III. Recitativo: *A voi dunque ricorro* / IV. Aria: *Nell'orrido albergo*

PAUSA 20'

ANTONIO **VIVALDI** 9'
Concert per a dos violins en La menor, RV 522

I. Allegro / II. Larghetto e spirituosu / III. Allegro

GIOVANNI BATTISTA **PERGOLESI** Iesi 1710 – Pozzuoli 1736 35'
Stabat Mater, P.77I. Stabat mater dolorosa / II. Cujus animam gementem /
III. O quam tristis et afflicta / IV. Quae moerebat et dolebat /
V. Quis est homo / VI. Vidit suum dulcem natum /
VII. Eja, mater, fons amoris / VIII. Fac, ut ardeat cor meum /
IX. Sancta mater, istud agas / X. Fac, ut portem Christi mortem /
XI. Inflammatus et accensus / XII. Quando corpus morietur - AmenAgraïrïem que apaguéssiu els mòbils, desactivéssiu
les alarmes sonores i continguéssiu els estossecs.
Un mocador redueix notablement el soroll.Comenta aquest concert amb
#auditori #obc

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

per **Albert Torrens**

Händel, Vivaldi i Pergolesi són tres pilars de la música barroca que comparteixen, a pesar de les seves procedències diverses, el testimoniatge d'una època de profundes transformacions socials i artístiques.

Silete venti és una de les millors obres vocals de Händel, segurament de la dècada de 1720, tot i que no en coneixem la data exacta de composició. Malgrat que les altres peces de l'autor sobre textos llatins són anteriors a 1707 i corresponen al primer viatge a Itàlia, aquesta podria haver estat escrita el 1729 a Venècia, on es cultivava molt el motet per a solista, o bé –tal com suggereix el paper de l'autògraf– uns anys abans, a Londres, potser a petició d'un cantant per interpretar-la a fora. En tot cas, a partir de 1732, Händel va aprofitar-ne la música per a altres obres. Sobre un text anònim que parla amb alegria de l'amor de Jesús, i sense cap funció litúrgica precisa, la música segueix el model de la cantata de cambra seglar: una successió de recitatius i àries *da capo* en què la veu és acompanyada d'oboès, cordes i baix continu, i als quals s'afegeix una simfonia inicial amb caràcter d'obertura a la francesa –en dos moviments– i un al·leluia final amb ritme de giga, basat en un motet anterior. Amb la mateixa llibertat i ús imaginatiu del color, Händel va tractar les formes instrumentals estàndards de l'època com el concert. El 1734, a Londres, en un clima de rivalitat entre editors, John Walsh va publicar com a opus 3 –possiblement sense que el compositor ho sabés– sis concerts d'anys anteriors per a dos oboès, un fagot, cordes i continu. El número 4, força modern, es va estrenar en una producció benèfica de l'òpera *Amadigi* al juny de 1716.

També duu el número d'opus 3 una de les col·leccions que va donar més reputació a Vivaldi, *L'estro armonico*, publicat el 1712. Dedicada al príncep de Toscana Ferran III de Mèdici, inclou quatre jocs de tres concerts que abandonen el diàleg entre grups d'instruments que propugnaven Corelli i Torelli i que segueixen el model en tres moviments, remissent de la sonata d'església, amb material melòdic diferenciat per a solistes i la resta del conjunt, que s'anava imposant. A més, Vivaldi en renova l'orquestració i el ritme, amb moviments joiosos i dinàmics que transmeten una vitalitat única, i d'altres lents, melancòlics i meditatis. Una de les millors mostres n'és el concert número 8, que destaca per l'estructura perfecta de la forma *ritornello*, en què els motius principals són introduïts pel *tutti* en passatges amplis i pesants i desenvolupats pels dos violins solistes amb escriptura virtuosa i molt ornamentada. Bach, que va transcriure cinc dels concerts de la sèrie per a clavecí, el va convertir en una obra per a orgue. Les innovacions en música

instrumental, Vivaldi les va traslladar a obres vocals com la cantata italiana, un gènere sofisticat, apreciat per l'elit i sense traces populars, del qual va escriure una vintena d'exemples. A partir d'una estructura convencional que alterna dues parelles de recitatius i àries, el compositor aplica els recursos harmònics i efectes vocals necessaris per il·lustrar el text. *Cessate omai, cessate* és una obra tardana, que descriu amb economia de mitjans la queixa de l'amant per la ingratitude de la seva estimada Dorilla i que acaba amb una ària *di furia*, molt virtuosa. En l'època, el gènere de l'interpret no era important, de manera que molts amants masculins prenién veu de dona per al lament, considerat tradicionalment una funció femenina.

Dues tessitures femenines descriuen també el patiment de Maria al peu de la creu en la versió musical de Pergolesi de la cèlebre seqüència llatina *Stabat Mater*, atribuïda al frare franciscà Jacopone da Todí. Obra sorprenentment concisa pel període, envoltada per la llegenda que en situa la composició a les portes de la mort de l'autor als 26 anys, al final d'una carrera breu però brillant, sintetitza llenguatges tan diversos com l'estil polifònic antic, el galant i l'òpera.

El compositor va haver de respectar les normes del seu patró, Marzio Domenico IV Carafa, duc de Maddaloni, que el 1734 li va traslladar l'encàrrec de l'Arxiconfraternitat dels Cavallers de la Verge dels Set Dolors de Nàpols d'escriure un *Stabat Mater* per substituir el d'Alessandro Scarlatti, que feia més de vint anys que s'interpretava els divendres de Quaresma a l'església de Sant Lluís di Palazzo. Per això, Pergolesi reproduïx les forces vocals –dos solistes–, l'orquestra de corda i el continu, així com l'alternança entre duets i àries, tot i que evita els recitatius.

A pesar de l'escassetat de mitjans, de la simplicitat harmònica i de les textures generalment homofòniques, la diversitat de caràcters i el contrast que requereix la llargada del text s'aconsegueixen amb moments de contrapunt complex, progressions agosarades per l'època i les dissonàncies produïdes pels retards en els moviments de les veus que aporten un toc de teatralitat. Així, més que seguir de prop el text, la música vol commoure més que ensenyar, d'acord amb el concepte de música sacra basat en l'experiència subjectiva de la religió que va triomfar en el racionalista segle XVIII. Bach, Paisiello i Salieri van ser els primers a fer diverses versions d'una obra múltiplesment reinterpretada, fet que en demostra l'extrema popularitat.

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Silete venti HWV 242

- I.
Silete venti,
nolite murmurare frondes,
Quia anima mea dulcedine requiescit.
- II.
Dulcis amor, Jesu care,
quis non cupit te amare;
Veni, transfige me.
Si tu feris non sunt clades:
tuaee plagae sunt suaves, quia totus vivo in te.
- III.
O fortunata anima,
O iucundissimus triumphus,
O felicissima laetitia.
- IV.
Date certa, date flores;
me coronent vestri honores;
Date palmas nobiles.
Surgent venti et beatae spirent almae
fortunate auras caeli fulgidas.
- V.
Alleluia.

- I.
Gardeu silenci, oh vents,
i no murmureu, oh branques,
car la meva ànima reposa dolçament.
- II.
Dolç amor, adorat Jesús,
qui no desitja estimar-vos?
Veni, traspasseu-me.
Si m'ataqueu, no em ferireu: dolços són els
vostres cops, perquè visc totalment en vós.
- III.
Oh, ànima benaventurada!
Oh, triomf joiós!
Oh, la joia més afortunada!
- IV.
Lliureu-me garlandes, lliureu-me flors,
coroneu-me amb els vostres honors, lliureu-me
nobles palmes. Deixeu que s'alcin els vents i
que les ànimes benaventurades i afortunades
respirin els resplendents oratges del Cel.
- V.
Al·leluia.

ANTONIO VIVALDI

Cessate omai, cessate RV 684

- I.
Cessate, omai cessate
rimembranze crudeli
d'un affetto tiranno;
gi' a barbare e spietate
mi cangiaste i contenti
in un immenso affanno.
Cessate, omai cessate
di lacerarmi il petto,
di trafiggermi l'alma,
di toglier al mio cor riposo e calma.
Povero core afflitto e abbandonato,
se ti toglie la pace
un affetto tiranno,
perchè un volto spietato, un'alma infida
la sola crudeltà pasce ed annida
- II.
Ah, ch'infelice sempre
mi vuol Dorilla ingrata,
ah, sempre più spietata
m'astringe a lagrimar.
Per me non v'è ristoro,
per me non v'è pi' u spene.
E il fier martoro
e le mie pene,
solo la morte
può consolar.

- I.
Cesseu, cesseu per sempre
remembrances cruels
d'un afecte tirà;
que, bàrbares i despietades,
vau fer de la meva joia
en una immensa angoixa.
Cesseu, cesseu per sempre
de lacerar-me el pit,
de traspasar-me l'ànima,
de llevar al meu cor repòs i calma.
Pobre cor meu, afligit i abandonat,
si et va robar la pau
un afecte tirà, fou perquè en un rostre
despietat, en una ànima pèrfida, sols hi nia i
s'hi nodreix la crueltat.
- II.
Ah, que infeliç em vol sempre
la ingrata Dorilla,
més i més despietada
que m'obliga a vessar llàgrimes!
Per mi, ja no hi ha repòs,
per mi, ja no hi ha esperança.
I el cruel martiri
i les meves penes,
només la mort
pot alleujar.

III.
A voi dunque ricorro,
orridi spechi, taciturni orrori,
solitari ritiri ed ombre amiche;
tra voi porto il mio duolo,
perch'è spero da voi quella pietade
che Dorilla inumana non annida.
Vengo, spelonche amate,
vengo, spechi graditi,
alfine meco involto
in mio tormento in voi resti sepolto.

IV.
Nell'orrido albergo,
ricetto di pene,
potrò il mio tormento
sfogare contento,
potrò ad alta voce
chiamare spietata
Dorilla l'ingrata,
morire potrò.
Andrò d'Acheronte
su la nera sponda,
tingendo quest'onda
di sangue innocente,
gridando vendetta
ed ombra baccante
vendetta farò.

GIOVANNI BATTISTA PERGOLESI

Stabat Mater HWV 242

I.
Stabat mater dolorosa
Juxta crucem lacrymosa
Dum pendebat Filius.

II.
Cujus animam gementem
Contristatam et dolentes
Pertransivit gladius.

III.
O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti.

IV.
Quae morebat et dolebat
et tremebat cum videbat
Nati poenas incliti.

V.
Quis est homo qui non fleret
Christi Matrem si videret
In tanto supplicio?
Quis posset non contristari
Piam Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?
Pro peccatis suae gentis

III.
A vosaltres, doncs, recorro,
cataus infectes, horrors taciturns;
recers solitaris i ombres amigues;
a vosaltres presento el meu dol,
de vosaltres espero aquella pietat
que en la inhumana Dorilla no hi ha.
Vinc, benvolgudes cavernes,
vinc, cataus estimats,
perquè, en vosaltres embolcallat,
restí soterrat el meu turment.

IV.
A l'horrible resguard,
refugi de penes,
podré el meu turment
alliberar, feliçment,
podré, en veu alta,
anomenar despietada
a la ingrata Dorilla,
podré morir.
Aniré a la ribera negra
de l'Aqueront,
tenyint el corrent
de sang innocent,
crident venjança
i, com una ombra bacant,
venjança prendré.

I.
Estava la Mare dolorosa
prop la creu, tota plorosa,
d'on el Fill penjava clavat.

II.
La seva ànima, endolada,
gemegant i contristada,
traspasada per l'espasa.

III.
Oh que trista i afligida
va estar la beneïda
Mare del Fill unigènit.

IV.
Com gemia i es planyia quan,
compassiva, mirava son Fill
en tan gran dolor!

V.
Quin home no ploraria
de veure la Mare de Crist
en un suplici tan gran?
Qui no ploraria encara
veient el Fill i la Mare
sofrint un dolor igual?
Pels seus pecats el seu poble

Vidit Jesum in tormentis
Et flagellis subditum.

VI.
Vidit suum dulcem natum
Morientem desolatum,
Dum emisit spiritum.

VII.
Eia Mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.

VIII.
Fac ut ardeat cor meum,
In amando Christum Deum
Ut sibi complaceam.

IX.
Sancta Mater istud agas
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.
Tui nati vulnerati
Tam dignati pro me pati
Poenas mecum divide.
Fac me vere tecum flere
Crucifixo condolere
Donec ego vixero.
Iuxta crucem tecum stare
Te libenter sociare
In planctu desidero.
Virgo, virginum praeclara
Mihî jam non sis amara
Fac me tecum plangere.

X.
Fac ut portem Christi mortem
Passionis ejus sortem
Et plagas recolere.
Fac me plagis vulnerari
Cruce hac inebriari
Ob amorem Filii.

XI.
Inflammatum et accensum
Per te Virgo sim defensus
In die judicii.
Fac me Cruce custodiri
Morte Christi praemuniri
Confoveri gratia.

XII.
Quando corpus morietur
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria. Amen.

veié Jesús sotmès
al turment i als assots.

VI.
Va veure el seu fruit estimat
morir abandonat
i expirar en la creu.

VII.
Oh, Mare, font d'amor,
feu que senti jo sens treva
el dolor que us afligí.

VIII.
Feu que el meu cor s'inflami de l'ardor
amb què estimi el Crist Déu
per tal de complaure'l.

IX.
Feu, oh Mare,
que tingui gravades al cor
les ferides de Jesús crucificat.
Desitjo compartir amb Vós
els dolors que patí pels pecadors
el vostre Fill benamat.
Que el vostre plor m'estremeixi
i al Crucificat compadeixi
per sempre mentre visqui.
Prop de la creu vull estar
i em vull afegir a la vostra lamentació
amb el meu plany.
O Verge, la més clarivident,
mostreu-vos benigne amb mi
i deixeu-me plorar amb Vós.

X.
Feu-me morir amb Jesús,
sentir les seves penes
i venerar les seves llagues.
Amb aquestes llagues marqueu-me,
amb la creu i amb la sang del vostre Fill,
embriagueu-me.

XI.
En el dia del judici final,
Verge, feu-me'l propici
perquè el foc etern no em cremi.
Que la creu em protegeixi,
la mort de Crist em sostingui
i em proporcioni la gràcia.

XII.
Quan el cos mori,
que l'ànima us adori en la glòria
del Paradís. Amen.

Il·lustració © Natalia Zaratiegui

26 i 27 de gener

HÄNDEL & FRIENDS

A partir de 5 anys

L'AUDITORI
auditori.cat

Entrades a la venda
Preu 10€

Descobreix la música antiga als més petits de casa. Dels canals de la Venècia de Vivaldi a la sumptuosa cort de Lluís XIV... un viatge musical per l'espai i el temps sense moure's de la cadira!

L'Auditori és un consorci de

Amb el suport de

Mitjans patrocinadors

EMÖKE BARÁTH

La soprano hongaresa Emöke Baráth va realitzar els seus estudis musicals a Budapest i a Florència. Ha rebut prestigiosos guardons entre els que destaquen el Primer Premi i el Premi del Públic a la Competició Internacional de l'Òpera Barroca d'Innsbruck, el Grand Prix del Verbier Festival Academy de Suïssa o el Junio Prima Primmissima d'Hongria.

Ha estat convidada com a solista en nombrosos festivals i escenaris europeus. Al 2013 va interpretar el paper d'Elena de l'òpera *Elena de Cavalli* al Festival Aix-en-Provence, Zerlina a *Don Giovanni* a l'Òpera de Budapest, Oriana a *Amadigi di Gaula* i Alcestes a *Arianna in Creta* de Händel al Theater an der Wien amb Il Complesso Barocco i Alan Curtis. Al 2012 va enregistrar el seu primer disc *Giulio Cesare* de Händel amb l'ensemble Il Complesso Barocco i la discogràfica Naïve. Ha cantat amb formacions importants com Les Musiciens du Louvre, Liverpool Royal Philharmonic o Accademia Bizantina, entre d'altres.

**MAARTEN
ENGELTJES**

Maarten Engeltjes és un contratenor holandès que treballa regularment amb l'Amsterdam Baroque Orchestra de Ton Koopman i amb el cor Nederlands Kamerkor conduït per Peter Dijkstra. Entre les seves interpretacions destaquen l'estrena mundial de *Dresden Requiem* de la compositora i pianista russa Lera Auerbach amb l'ensemble Staatskapelle Dresden dirigit per Vladimir Jurowski, l'òpera *L'Upupa und Herce Triumph der Sohnesliebe* amb la Radio Filharmonisch Orkest dirigida per Markus Stenz al Concertgebouw d'Amsterdam, i *The War in Heaven* de Gavin Bryars al Muziekgebouw també a Amsterdam.

Aquesta temporada interpretarà tres obres de Bach: la *Misa en Si menor* amb l'Amsterdam Baroque Orchestra de Koopman, l'*Oratori de Nadal* amb l'Ensemble 1700 i Dijkstra, i la *Passió segons sant Joan* amb la Rotterdam Philharmonisch Orkest i el director John Butt. També interpretarà Vivaldi i Pergolesi amb Arcangelo de Jonathan Cohen, i actuarà regularment amb el seu propi conjunt PRJCT Amsterdam.

ARCANGELO

Arcangelo es va fundar l'any 2010 al Regne Unit i ha esdevingut un dels conjunts més importants del continent. Caracteritzat per una gran energia col·lectiva, aquesta formació ha rebut una gran allau de crítiques i ovacions de l'audiència, fet que l'ha portat a actuar als principals escenaris i festivals del món.

Està format per músics excepcionals sota el lideratge del seu fundador Jonathan Cohen, un dels músics britànics més brillants i dinàmics de l'actualitat. La seva filosofia està marcada per la interpretació de cada peça del seu repertori amb gran destresa i talent creatiu.

Arcangelo ha actuat en els principals festivals i sales de concerts d'Europa i dels Estats Units, com el Carnegie Hall de Nova York, el Wigmore Hall de Londres, on va tenir una residència durant la temporada 2016-17, els BBC Proms de Londres, el Musikverein de Viena, el Prinzregententheater de Munich, la Philharmoniker de Berlín, el Festival de Salzburg (Alemanya), el Festival d'Aldeburgh (Regne Unit) i el Festival Internacional d'Edimburg. El seu pròxim projecte els portarà a Hong Kong com a part d'una sèrie de visites al llarg de la temporada 2018-19.

Ha enregistrat 20 discs, alguns dels quals han guanyat nombrosos premis com un Grammy (2018), dos Gramophone Award (2012 i 2017) o dos German Echo Klassik Award (2015 i 2016). El seu últim disc és *Handel's Finest Arias for Base Voice vol. 2* (Hyperion Records) amb el baríton Christopher Purves.

VIOLINS SOLISTES Louis Creach / Tuomo Suni **CONCERTINO** Louis Creach

PRIMERS VIOLINS James Toll / Jane Gordon / Jamie Campbell **SEGONS VIOLINS** Tuomo Suni / Iona Davies / Florence Cooke / Beatrice Philips **VIOLONS** Oliver Wilson / Jane Rogers **VIOLONCELS** Andrew Skidmore / Jonathan Byers **CONTRABAIX** Timothy Amherst **OBOËS** Katharina Spreckelsen / Leo Duarte **FAGOT** Peter Whelan **LLAÛT** Thomas Dunford **CLAVICÈMBAL, ORGUE I DIRECCIÓ** Jonathan Cohen

fotografia © Marco Borggreve

JONATHAN COHEN

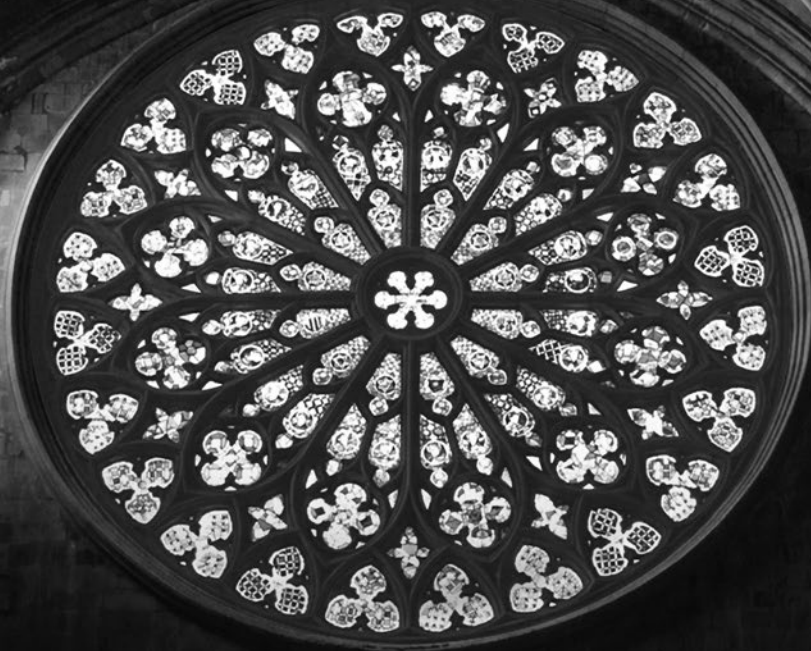
Jonathan Cohen és un dels joves músics britànics més destacats. Ha forjat la seva carrera d'èxits com a director d'orquestra, violoncel·lista i teclista. És un apassionat de la música de cambra que alterna amb la música simfònica i l'òpera barroca. És fundador i director artístic de l'ensemble Arcangelo, director associat del conjunt Les Arts Florissants, director artístic del Tetbury Music Festival i col·laborador artístic de la Saint Paul Chamber Orchestra.

Al llarg d'aquesta temporada 2018-19 està treballant amb les formacions Age of Enlightenment, Saint Paul Chamber Orchestra i Les Violons du Roy. També serà la temporada del seu debut amb la Cleveland Orchestra, la New York Philharmonic, la Mozarteum Orchester, la Royal Northern Sinfonia i la BBC National Orchestra of Wales. Tornarà a aparèixer als BBC Proms amb Arcangelo, el conjunt que va fundar ell mateix al 2010 i amb el que s'esforça per interpretar i crear projectes d'alta qualitat. Amb aquesta formació ha fet actuacions a les millors sales de concerts i festivals d'Europa i dels Estats Units, com la Wigmore Hall de Londres, la Philharmoniker de Berlín, el Musikverein de Viena, el Festival de Salzburg o el Carnegie Hall de Nova York. Destaca també la gira europea amb Vilde Frang amb concerts a la Oslo Opera House i la Tonhalle Orchester de Zurich, i el seu debut als BBC Proms al teatre Sam Wanamaker Playhouse de Londres, al 2016.

Arcangelo ha enregistrat nombrosos discs amb la col·laboració de destacats solistes com Iestyn Davies, Anna Prohaska i Christopher Purves. El disc de Mozart gravat amb Vilde Frang va arribar a ser número 1 a la llista especialitzada en música clàssica del Regne Unit, i va ser guardonat amb un Echo Klassik Concert Award. Els recitals *Scene!* gravat amb Christiane Karg i *Arias for Benucci* amb Matthew Rose van ser nominats als International Opera Awards 2016. Els últims llançaments *Bach Magnificats* i *Leçons de ténèbres* de Charpentier, ja han tingut una gran acceptació per part de la crítica.

FESTIVAL LLUMS D'ANTIGA

Del 5 al 16 de febrer 2019

5 | FEBRER | 19
ESGLÈSIA DELS SANTS JUST I PASTOR

UNA NIT AMB EL REI SOL

7 | FEBRER | 19
L'AUDITORI. SALA 2 ORIOL MARTORELL

NÚRIA RIAL & ACCADEMIA DEL PIACERE

8 | FEBRER | 19
CAPELLA DE SANTA ÀGATA

JEAN RONDEAU

10 | FEBRER | 19
CAPELLA DE SANTA ÀGATA

**JUSTIN TAYLOR:
LA FAMILLE FORQUERAY**

12 | FEBRER | 19
BASÍLICA DE SANTA MARIA DEL PI

VOX LUMINIS: THE REFORMATION

14 | FEBRER | 19
CAPELLA DE SANTA ÀGATA

LINA TUR & KENNETH WEISS

16 | FEBRER | 19
ESGLÈSIA DELS SANTS JUST I PASTOR
ALTERNATIVE HISTORY

L'AUDITORI

auditori.cat

Entrades a la venda. Preu 29€